

بانگِ انقلاب

۱۷۱۸۸

رنجور کاشمیری

شیخ غلام محمد سائیتا جران کتب
والکان قراں منزل مایسمه بانا مارا میرا کدل سینگ

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. _____ Book No. _____

Acc. No. _____

Acc. No. _____

This book may be kept for **14 days**. An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

[illegible]

بانگِ انقلابِ کشمیری

مصنف

عبدالستار رنجور، عظمیٰ کشمیری کیگام پلوامہ

پبلشرز

شیخ غلام محمد راینڈ سنسز تاجران کتب

و مالکان قرآن منزل المسمیہ بازار امیر اکبر لہر نگر کشمیر

قد و گیسو میں قیس و کوہ کن کی آزمائش ہے
جہاں ہم ہیں وہاں دار و سن کی آزمائش ہے
غالب

۱۷۱۸۸

اعلانِ ضروری

اس کتاب کے جلد حقوق بحق شیخ غلام محمد اینڈ سنز محفوظ ہیں
جو شخص اس کتاب کو عزو یا سالم طور چھاپنے کی کوشش کرے گا۔
اس کی غیبت و افواہی کا روایتی کی جائیگی۔

(درجنور کاشمیری)

نمبر	مضمون	نمبر	مضمون	نمبر
۱۸	پیدہ گرنہ سمار نو	۲۸	غزل	۸۹
۱۹	یزہ دکن ارمان سون	۲۹	املا و باہمی	۸۴
۲۰	ظلم بیداد و خلاف	۳۰	شاعر س کن	۸۳
۲۱	نمود و تقو میا نہ غریب	۳۱	وفات مجبور	۸۵
۲۲	یوہ تہ از	۳۲	غزل	۸۶
۲۳	لوی آسین اس گورہ	۳۳	انتظار	۸۸
۲۴	اس آزادی ترقی اتحاد	۳۴		
۲۵	سرخ چیکس مزد رس سلام	۳۵		
۲۶	سرخ چیکس مزد رس سلام	۳۶		
۲۷	چیکس مزد رس سلام	۳۷		
۲۸	کاشترستانک خیال	۳۸		
۲۹	خواب	۳۹		
۳۰	ندامت	۴۰		
۳۱	غزل	۴۱		
۳۲	سرخ برچیس سلام	۴۲		
۳۳	سلام بہ دروازہ زندان	۴۳		
۳۴	پنجرک بلبل	۴۴		
۳۵	پنجرک بلبل	۴۵		
۳۶	ربانی	۴۶		
۳۷	محمد مقبول کن	۴۷		
۳۸		۴۸		

فہرست مضامین

نمبر	مضمون	نمبر
۵	غزل	۱
۶	غزل	۲
۸	قومی انقلاب	۳
۱۰	خطاب بہ نوجوانان کشمیر	۴
۱۱	فریاد بیل	۵
۱۳	فریاد بیل	۶
۱۷	پنجبرک جالوز	۷
۲۰	سلمانس کون	۸
۲۱	کاشرس گریسنس کون	۹
۲۵	غزل	۱۰
۲۶	بابلس کون	۱۱
۲۸	پیام استقبال	۱۲
۳۰	پیام امن	۱۳
۳۲	فریاد وطن	۱۴
۳۸	نو پیغام	۱۵
۴۱	پرستش	۱۶
۴۷	غزل	۱۷

غزل

میخانه ساقی پانه بومپسانه بنیت آس
گت کترمه شمعس پت بو اداه پڑانه بنیت آس (۵۱)
منصور آسته مفتیو لد نو داس دارس
گهره مولوی سنده بیه بو نومستانه بنیت آس
دو کھ قطره بنیت تهره پیٹہ یلہ دژمہ در وریاد
ادہ خطرہ نیرتھ بے بہا در دانه بنیت آس
گس یلہ مہ ہویت ادہ سُر مہ گوم بادام حشیش ہند
دل عاشقن تبسلا دنگ ساملہ بنیت آس
نیلہ دیوت مرین پان سرکش لہزہ کھشش تل
تیلہ ٹھوٹھ چیزاہ چاہ زلفوک شانہ بنیت آس (لوٹھ)
بیشتر لہزہ آستہ بیشتر تہ ژد لوم کوندہ اندر نار

کامل بنیومت چھوک اگر عامل تہ وٹن بن پور
 ووتھ پیٹھ ارادون ہمت مردان بنت نیر
 بن تھڑہ پے ورپے پن پان تراو خطرس منسر
 آرھاکولن گرزنا و نو طوفان بنت نیر
 سنگرن تہ بالن و نرہ پیغام بنرہ صبحک واد
 وزہ نا و زیکھ مثرہ سندہ گل اعلان بنت نیر
 ووتھ گند کمر مہنگا مرگ مازندر اس منسر
 لٹھ لڈہ رکھچس رستم ایران بنت نیر
 فرہنگ تہ جنگس وراو درمیدان سوان تنگ
 تہو نام سامن پاٹھ پہلوان بنت نیر
 کوورن غمن بن مشکل مشکل کشا پانے
 مریم چھوکن دادون دوا درمان بنت نیر
 رنجورہ شکر کہ زورہ پھیلنا و تھڑہ کندن پوش

۸
بن پانه بلبل پانه گلستان بخت نیر

عاشق چو سوسو لیو زندگی گذراوه نارس منور
ای ساه ساه آم بخت بی مه بخت گو

هجور

۱۰ فروری ۱۹۲۷

قومی انقلاب

خوش روز پوشن لب لاوزه ناو قومی انقلاب
پھولہ دن بہاریہ آؤ گل پھولہ ناوہ قومی انقلاب
بہ سر سبز شاداب خوش پڑمردہ گوشت گلستان
دہرا اثر بند باران یلہ برساوہ قومی انقلاب
ہو ہر ایشہ ترک دادہ کرہ لگہ رایہ وزہ ملہ دوسٹ
پیغام سونتک جابجا پھرہ ناوہ قومی انقلاب

یم تازه گل پُشراؤ سَت کَم سِر وِہِلمَت جاپو
 یم نقشہ پانے باغِ انیس لادہ قومی انقلاب
 سینک سبق پر میان گودہ کینک تہ سحرک جابرہیل
 دینک تہ دھرک نیای شک ژلہ ناوہ قومی انقلاب
 یتہ ہار تہ بیہ برار دودہ وار ہاکہ ژرگب شال
 سہہ رامہ ہون بیہ روس یکسان تھاوہ قومی انقلاب
 دوتھ تل قدم بن شیریز تاخیر مرگز وین مر کر
 سرمایہ داری ہند کر فوڑاوہ قومی انقلاب
 رنجورہ چھک اکھ زندہ دل وین کیا زہ تھاوہ نہہ مارپان
 انی چیلن مقصد اسہ تی انترادہ قومی انقلاب

خطاب جوانان کشمیر

دلا دارو ایو ساری دیو دل شہسوارن سیت
 سلاح سامانہ گنڈ تھ پھو پکن وٹن زور دارن سیت
 مرن بہتر ڈرن کمت وٹن ذرن منظومہ سندی غم
 پھو حسرت بوڈ مصیبت یکن بسر بد روزگارن سیت
 چھستی نامراد یکن میس ضعف آسہ ایمانس
 گندن گندن شوبیا اندر بہن وٹن نابکارن سیت
 دلا دارن تہ بہدورن گندن آسان پھو دریدان
 ہنگن تے ملنگن کام آسان سنگنخارن سیت
 اکس محنون صفت بیدار طہ ہشیار انسانس
 پکن پزہ قو مکن اربا بنی پتہ ہوشدارن سیت
 بنو ترکی جوان افغان ایرانک پہلوان مہیو

کرین جنگ چھوڑ جہاد دُن ظالمن سر پایہ وارن سیت
 امان دینن سانن شہید ریدن حقس پت پو
 لڈن سانن صحابن پو بڈن ظالم کفارن سیت
 و تھو من مظلوم تو مک جھنڈہ ہت نیرو بمبیدان دُن
 پہو س دمدار تو مک غم کھیو غم خوار یارن سیت
 حرف تراو تھڑہ کیا رنجورہ چھوئی علی ثبوت دُن دیون
 صرف تو مس پتے کر زندگی کچھ سرشارن سیت
 ۳ اپریل ۱۹۷۷ء

فریاد بیل

دنان بیل چھوگل پیٹھ باغوانس نالہ زاری کیا
 چھو کھے علی چشم والی تھہ آسہ پیٹھ ایتر خواری کیا
 اڈین پوٹن برو تھ گود اڈ گت تہ مردہ یتر حیران

اڈین زنگاوتوت رنگین گلو ہر شرمساری کیا
 یمن رنگین دین رنگین گلن بہند خارہ کوتاہ اوس
 ژٹیک اڈہ پھیل تہ کینہہ چلمت کرک محل سنگساری کیا
 چہہ پانثرال کا وکرس مردہ مازس زن هجوم تراوان
 غزین پیٹھ کریدن بہند پاپٹھ ریشہ سرمایہ واری کیا
 لگر خو گرگت وادہ نبر ورامت چہہ زن لوشس
 لوان دیجن اندر سبترت چہہ لوش لاکہ ساری کیا
 ژریو کہ کھیستہ کرہ خالی پن اکی کرک مضبوط
 یمن ژورن تہ بدماشن بڈن ہنسہ رازداری کیا
 یکے بعد دیگرے باغس کران خارت ژٹان پوشن
 منبردار نابکار ظالم تہ جبار و یلدراری کیا
 مہربانی حکومت حکیم سلطانی فردوانی
 نے لچ رامہ ہونین آجہ تے یژہ خام کاری کیا

دچم سرتازہ کی پوشن خزان سورتہہ گمتر حاصل
 چہرہ دن باد بہار س تم کران بیتہ انتظار کی کیا
 چہو کے رنجورہ بیل و صفت گل پیما ژہ کرپاش
 بہت خوشبو گلای بی عطر چہک باغس ژوپاری کیا
 ۱۹ مئی ۱۹۲۷ء

فریاد بیل

وارث گلشن چہرہ بیل داوہ لگمت کر نظر
 داوہ سائبش جہر پاش باغوانس دن خبر
 میانہ زیوہ تش باغوانس دنزہ ساروی حال حال
 دھیان نہ میر گلشنک ہتاو کہ گلن ادی زوال
 کما و ژای باغس توی میتہ بیلو تل شور و شر

واوہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر

کیا عجب رنگین و اعلیٰ باغ سون فردوس زن
خوشنار و لعل فضا رنگین گلو بمسرت چمن
عشر تک ایام چھاوان ژور دورک جا نوار

واوہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر

قدر تک دیوار باغس کیا کرتہ بالاتری
ڈیڈوان شہار و اثر و پہرہ درجن و پری
بلبلن امر کمین مگر از حد غمن کرمت اثر

واوہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر

بسر کھیو پر دیوتہ یا پھنو چہ پرانن ہند کلام (پدیتو)
غیرتے بیگان چھاوان باغ پنن پیٹہ ترسم
تم تلات بیتہ دیور اسس جیران دیان اندر

واوہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر

تا تو ان بے علم تے بے کسب میکس بے ہنر
بلبلن ہند کاروانا باغہ منترہ نیران نبر
چھوڑی رتھ معلوم پہک پوان بیرون جہاتن منترہ

دادہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر
باغہ کُن جانا درن ذمہ دار باغک باغوان
لو کہ کُن پوشن حفاظت لولہ سیتن یس ہوان
شاد و خوش آزاد بلبل روزہ تہہ چمن اندر

دادہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر
جانوارن منر سہاہ بلبل چھوڑی عالی دماغ
خوش مزاج نے آسہن انتہ رتھارین با پوشن باغ
روشہ چھاوان لوبہارک خوش ہوانازک جگر

دادہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر
شور و تہو رنگش بلبل کران یث نالہ زار

والی عالی حشم گلشن پناه کرتن ہشیار
با فصاحت بوزناوتن حال سائن چہی در نظر

داوہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر
در تہہ غم بلبلن ہند دل گمت از بس رنجور
طالمس جانا ورن ہند لرزنی کر نک قصور
قہرہ چین گولن ہکن کیاہ ناتوان دہ تہہ سپر

داوہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر
وادی کشمیر حینت خوش نظیر ک باغوان
بس چہوش نش با ادب روز تہہ زہ حالاکر بیان
بلبلن رنجور دن مظلومنی ہند چارہ کر

داوہ سانس مہربانس باغوانس دن خبر

پنجرک چالوز

روزِ ناکا نهنه بوزِ نابیه میانه دروگ داستان
 نهارِ ناکا نهنه چاره میون آواره چھوس درقید خان
 جانوارا جان اوسس خوب صورت سنہری
 خوش یوون اوسس تیوتھوی یتھوسارنی آئیں ل برما
 ناگہ سینزارن بو پھیران گلشن اوسس دھبے
 در اس دھبہ اکہ جایہ اکہ تام نظرہ آم گلستان
 تنہ گلستانس اندر روٹم دین تامت قرار
 بول بوشا آبخارن منز بو اوسس یتھو کران
 کار پچھتل تراو مٹرا آسم بو اوسس بے خبر
 غفلتچ نندر گئیم غالب بور دوس بیگمان
 قلقلہ ہیو گوم گوشن گوس بیہ تامت ہیشیار

چشمه مُشر را دُم و چهُوم تامت بو لگمتوقیدغان
 یَم بوردو مَتو اوسنس تسم پنجره تیهه ژمونس کنته
 اگ خریداران بو مَتو نس مئل ته تهُونس قیدغان
 دُن رنگن زولانه چهُم بیه گند پرن دت تهُوپا چهن
 یینه بو تیهه پنجرس لگوس تنه چهُوس گمتو یژ ناتوان
 چهُم کلیمشر زیو کنن چهُم زر پُت چهُوس اُن گمتو
 بیلده گفتر تسم تیلده ما پوان چهُوم چهُوس مان بزا بمان
 چهُوم تننا آرزو بیه ددن پرن کده ما بوداش
 چهُم امید دُن تیره ما بیه فیره ما در بوستان
 چهُوس سنگینس منزله تته چهُوم فیرس کن کن مه وار
 بندر گمتو چهُوس کیا ونه آسم خیال کم کم دستان
 بوله ما که حاله چهُم ژمبٹ تاله پیٹھ کڈ مشر غمن
 باژ بچه چهُم ضایه گیمیت های وای چهُسم بتم کران

چہم صفت اکھ ٹھول سونہ چہوس بو تراشا ہر صبا
 سوی صفت نے اسہم نتہ واتہ ہم مایہ نہ زیان
 یئم خریدارن سور گین و یارن بو متہ تو مسل چہوس
 کھیو نفع تنہ میون تنم بیہ مسل بو متہ تو سل پنجرہ سان
 حال دس سر بسر یش کال کر کسی زارہ پار
 عار اضا ف چہوسنہ سنگدل دراویتہو ناہریان
 دین دپوس تراد تم یلہ روز دپو تم از پگاہ
 اک حرامزادن دپس تام دای ہرگز زارہ نہ مان
 چہوس نہ نقل لیو دوان سوی میون دشمن درادنو
 بیش دویہ اکہ لٹ تیرایہ تیوتہہ عالی بدیتہہ منگہ امان
 خون ناحق چہوس بگردن بلی گناہ بین بار میان
 نیزہ ناہیہ دودھ زینس پھیرہ نا دویہ آسمان
 فکر وفا تو چہوس گلان رنجوریتہہ پنجرہ س اندر

آس و ن تنگ یا کر و میون چاره نته بوماره پان

کثیر بیعنامه امر لیسر کے متعلق ۳ جون ۱۹۷۱ء

مسلمان کن

مه دُچہہ قهرس عذابس کن اگر ایمان کامل پھوی
 کرن قومک تہ و طنک دوتہ فلاح بہبود حاصل پھوی
 اگر اولاد ذر پھمک ژہ جوہر امتحانک باؤ
 مه کھوژ نارس تہ مزدوس پنن اللہ ژہ شامل پھوی
 ولا کردتہ سلاح سامانہ تل ہمتک کمر بند گنت
 باللہ چارس کلس قومس ژہ صلس زانگان قاتل پھوی
 بنیت اکھ اشرف المخلوق ژہ نش ساری بچین خصلت
 کہالت تراوتہ دوتہ تھد دُچہہ گنت ماقوم غافل پھوی
 مکار مکرچ فسون سازی پران قومس کران گمراہ

و پھون قومک مخالف بوڈ منافق کس یہ جاہل پھوی
 یقین نہوتازہ ممکن بن ژہ سُستی نامرادی نژاد
 یہ مشراؤ نام ناممکن دس منزلیں ژہ باطل پھوی
 تنہا کُن تہو دتہو قلم تل غیر تک قومک مقدر بن
 لیکن نقدیر مستقبل ہیو چھن تدبیر تابل پھوی
 کلام اللہ گواہ حامی غلامی کرنے اسلامن
 مٹیوک معنی ثبوت ہاؤن بناؤن قوم عامل پھوی
 پھوکھے رنجور فاروقی ژہ وٹہہ غم خوار قومک بن
 علم بردار قومس پیشرو فاروقی عادل پھوی

۷ جولائی ۱۹۷۷ء

کاشمیر کرلیتس کن

باغ ژہی پھک باعوان ژہی گلشنک گلزار ژہی
 ای زمیندار کیا امین آستہ کمین نا دار ژہی

گرہ پینے سیون تہ زیون دراوی کوه پیدک عزیز
 چیون امانت دار سرکار بوڈ ویاست دارژی
 کرد چرت پتہ بر دہمہ لوگت جہنہ بچہ بانڈ خاندس
 بوزہ ہاکھے آسہ ہاکھنا خواجہ دنیا دارژی
 دیار ہارتہ مقدس پتہ کیا گوئی لاچارہ گوک
 کم خسرچ بالانشین او سک کفایت شعارژی
 بوز گلوا و شر بوفرقان ولا ترفو
 کیا کروت اسراف کر کر چیک گمت لاچارژی
 قرص زٹنس پیٹہ گندھ چیک ہل وچھتہ قرضک مثر
 محنت ترا دتھ فوطہ مولہ دینہ دراکہ در بازارژی
 پانشرنی پانشرہ دتھ نشہ سودر بند چھے برات
 کم عقل ناہنم دراک اودہ گوکھ میتھ لاچارژی
 کتھ کوکر ترا در کنتھ ماتر ضہ نشہ آزاد گوکنتھ

نرزه قرصہ کہ چہک گنت دن خستہ مضطر خوارژی
 ایتر ترا دہنہ پندر ترا دہنہ دورہ ترا دہنہ چہک گہن
 در بدر صبح شام پھیران بے کتب بے کارژی
 کیاہ کردتہ حاصل پرتہ ما علم رودک بے خبر
 سارنی یتہ نیرکھ بریو نہتہ برد نہتہ علمبردارژی
 رشوہ خوردن ام مہر دارن تہ ہونک تہ بدل
 ذیلدارس ظالمس کیوت تیز گروہ دارژی
 بے علم نے آسہک دن کتہ بکار اد سوی دکیل
 یس و کلیس روز روز ادوک گر تھان ہتہ دیارژی
 علم پر تعلیم پر کینہہ کام یا کینہہ قصب کر
 علم پہوی دولت تہ یتہ علمس کرکھ دیوہ ہارژی
 دارہ چانے گل پھلان اس نو بنو ما چھے پچھان
 تم لو ان لکھ تہ پتہ چہک و چھان یم خوارژی

فرقه ما عالم ته ظالم کل تره کن محتاج آس
 ساری رزق رسان او سک گنجش شهرارژی
 بوز قومک پیشرو احباب و ننه گوش هتاو
 نوش دل باهوش بن تهنزن کمتن کن دارژی
 اله بان تل و ته گنگل کر سونه ته آوی برو نه پچه
 هرده رطه در دوج مزدیر چھی مختس و ته لارژی
 گند کمریمتک و ته آته ز راتس کرکسای
 ید کرک حرکت لگی برکت و چھک در کارژی
 رنج ته سختی محتاه یدوی و چھت و بن و چه بهار
 بلب لایو گفتر بگلشن لاگ و عوادارژی
 روز خوش رنجوره آخر بوز کیا پیغام آو
 وقت دوت گو بخت چیون بیدار بختاوارژی

غزل

گلرُویہ ماتھوڑ صایہ گل تُل تہد نقاب ای نازنین
 گوڑیر فرحت مایہ سُل چیم دل شتاب ای نازنین
 بیل گلن اکو کران - گل کیا رنگارنگ رنگ کران
 بمبرن چہہ نیبرزل بران شیرجیاب ای نازنین
 جانانہ ازیکھنا بمن - پتہ لالہ زار س پُل چمن
 یم گل وچھتہ چیم دل برن رود مہنہ تاب ای نازنین
 امہ مسو لے زن مس چیموت یہ آہ ولہ شک پمت
 باغس وچیم جاری گوشت بوی گلاب ای نازنین
 قمر لو کرُن مہو بول بوش بیہ پوشنولن آو ہوش
 امتو گلن نیرتہ چہہ جوش دندک حباب ای نازنین
 یکبیر کرتہہ سمل کردتہہ پُل وگلن کمان کیا برو تہہ

ترا و تهه رنجور زری بند کرد تهه سُنج طنابی نارین
 ۱۹ آگست ۱۳۷۷ هـ

غزل ..... یلبیس کن

دلبر و دل کرد و لاد در جان کرد جانانه کرد
 ز لزلزل اندر مهر روز و تهه دل بدل کیسانه کرد
 یلبیس چو ک در گلستان گل کران چو ی انتظار
 سُل چو و نکس نُل قدم تیز سُنیلن دیوانه کرد
 پوشه چین ها و ان تنیلا و ان چو ک گلن
 چو ک زه عاشق لاگ معشوق نوسنم پُرانه کرد
 گل کر تهه مسخور کم افصول پر تهر تیج تیج کر تهه
 وُن دوان گیه محو گل پیه نسن بختی افسانه کرد
 زنگه یلبیل پوشنول کستور قمری کاده پوت

چاکن وردش گبیه و چپتھ حیون تے دیوانہ کر
 ناتوان صیاد لاگت پھوی ژھلس زانگان نلس
 ڈیونگ پنے تل ڈینگہ تل پن پھوی پن جس پانہ کر
 رل وچہم نارس تہ شوری میول گمتو دل کر قوی
 تل دئے دشمن مخالف جل صلاح سامانہ کر
 ڈرمہ سرگز دشمن ہندس عذابس کن مہ وچہ
 کر بینول گکرایہ وزملہ داد کر طوفانہ کر
 کرتیو تھوی باران یوتہہ وہراتھ زن برسادہ رڈ
 برصقام ہتقامت ہمت مردانہ کر
 یاسکند بن دویم اسفندیار یا کیقباد
 یازہ بن جمشید ثانی بجاہ حشم شامانہ کر
 یازلیخا لیل یاشیر بن یاسیہ مال بن
 ناگرای و سہ ناگہ بل مشروئن شروئن ژہ رنہ دامانہ کر

فیروزیش سینه اش چہ پام پس نیزہ بر یونہیہ اویش چہونام
دل مہ مار بہت مہ مار کا نہہ سوچ پننے پانہ کر

خستہ چہک رنجورہ گو متوبستہ در وام بلا
دستگیری دوتہ زہ پنن مشکلاتن پانہ کر

۲ ستمبر ۱۹۴۷ء

پیامِ مستقبل

مبارک باغوانا در چین ایہہ جسلوہ ماران بوز
نوی اکھ ٹیللا ایہہ در گلستان گل چہہ پیاران بوز
یمت اندیشمنی جن ویری دیو و ملک ساری
گمت الہام اخی کنت نو کٹمن شیرخوارن بوز
اہس منطلومہ شد آکو دیان عرش برینس وات
یہ سہرو نو اسمانگ محسن اک اہل کارن بوز

پَرَمَن خُونِ ظَالِمَن بُهَنَدِ دُونِ لَدُنِ جَنَگِ آسِہِ ظَلُومَن
 چھو موٹک پیا لہ آخر چیون پین سرمایہ دارن بوز
 گر خُن غیبی بُدَا نَصْرُ مَن اللہ دُونِ پُہا رُو کُمن
 پَرانِ فَتْحِ قَرِیبِ دُونِ پَانہ بوز کہ جالوارن بوز
 کو مَن آ لہ آ لہ زِ مِیْنِس کھترہ بیول آسمانہ دسہ باران
 خودی بُہند آب کرہ سیراب آرن ایشارن بوز
 تِلَا طُمِ سَخْتِ تِشْر تار یک تنگی آسِہِ دِشوارِی
 ترنھی بر پا قیامت زن زِ مِیْنِس تارہ چارن بوز
 غلک بر ساوہ آتش زن ملک آسن صف اند صف
 کلن زیوہ طوطہ گفتارن دِلن حس ہوش دارن بوز
 عَدَمِ گزہ دُونِ نَظَامِ نَارِ سَا آ نَا تہ فَا نَا مَن سَر
 قَدَمِ بُتہ ترادہ جمہوریت صدم ایہ سنگخاران بوز
 کِبَالَتِ تراد دتہہ رجورہ دُونِ یُدِ دِلِ دِلِ چپک

سلاح سامانہ گنت چھوی پکن سیت زور دارن بوڑ

۸ اکتوبر ۱۹۴۷ء

پیام امن

اکتوبر ۱۹۴۷ء کے شرق نارائنه فسادات صوبجات بنگال بہار
پنجاب کے متعلق کثیر لوں کو پیام امن و اتحاد کے طور سے نظم
مذاکھی گئی۔ ہندو مسلم سنگھ اتحاد زندہ باد زندہ باد

روزِ یو
دل ہمارے تیار قومس بچاؤ دکاشر
یو تھنہ ہرگز ناو وطنک مندر چھاؤ دکاشر
ہملتک نار یو تھنہ ظاہر گر تھتہ کرہ وطنس خراب
نصا باتن ہند اثر قومس مہ تراؤ دکاشر
حیرتکیم جامہ کڈ تو کامہ دیو ماوہ وڈار
غیر تکہ دریاوہ منرو توہ پان ناؤ دکاشر
کیسہ تراؤ وینہ تھاؤ و صاف از بعض و عناد

دین و دهر ملک ز راه حسد هرگز نه نهاد و کا شرو
 کم همت در غم گمت اظهار اشار و
 بزدلن بیون یسین غم مه پا و کا شرو
 واته کر مارن ته مارن خون آدم بیگناه
 استن پند یاسلمان بکه بچا و کا شرو
 پند ته بکه ساری مسلمان پانه و آن چهوه بای بای
 یهنته زاکو آکه کسی لول باگر او و کا شرو
 فرقه بندی خانه جنگی بیت بنگال گو خراب
 حال پنجا بک بهارک پا و نهاد و کا شرو
 کز بلائے آسمان آید کجا خانه مغریب
 بے سرو سامانه چهوه جس بهوش نهاد و کا شرو
 را جلس مقصود کس نفوذ یک دوست قو ملک جهاز
 غم کھیو ساری سمو بو شه لا که ناد و کا شرو

الفتک میخانه مالامال پیتھ امت ر بخور
 تھو تھو ساقی بنیو پر تھ کینہ چاد و کاشرو
 ۱۲ اکتوبر ۱۹۷۷ء

فریاد وطن - موج کشمیر

خوبصورت ہمیں حسین چیم نازنین ساری دیان
 ناد جنت بے نظیر چیم و شہس اندرونان
 حسن و رعنائی تہ رمز کین یو ہمیں ہر و عزیز
 خوبین پیتھ چیم گھران مشتاق کم کشورکشاں
 چیم شفاعتک پیالہ در رحمت زندگی ہند داورک
 دلخیزین خستہ جانن داووق مے شس بلان
 دینہک بدبڈتہ مہندک مغربک سرمایہ دار
 ساسہ بد ملک دیرھتھ وئرھے سلائے چیم یوان
 دودھ گذران ریتھ گذران کینہ یہاں زون زون ریتن

یم یوان تم سارخی کن چیس رث و نظرو و چھان
 شہرتہ بیار اولادیتھ اسس بتن پوزا کران
 خاصکرلیہ سون گھرو دوت سیدن ہندکاروان
 اہل گنڈتھ خدمت کرم تھتھ کاروانس بڑھ برم
 واپہ پون مے کرامیرن تہ فقیرن ہسر زمان
 غوث عابد علیہ اولیار اللہ تہ خاصان خدا
 مختصریتھ انگنس میانس اندر ساری بیان
 شیخ برہن پارساد بوتامہ نس پرورہ گے
 کہونہ رچھت چیم وکھتام ہندتہ سکھ بیہ سلمان
 شیرچاوم محبتک تاثیر سمہ رازک بنیوک
 وثرہ والنجہ ای ازتام اکھ اکس لون باگران
 اس ازتام مذہبن پن کران بیوان پیرو ی
 لیکن ازتام کینسہ کن کراوس کاہنہ زاہ ہوان چھان

سینہ وارت سپرہ کنبہ رُو و علمین تیرن دُو پے
میان اولاد ہندو مسلمان سکھ رتھ میلہ پکان
فرقہ بندی فتنہ سازی پٹیہ پو کر تہو روا
حق سلامت وارہ تہونک سازو در بیت الامان
فرقہ بندی خانہ جنگی سمیت او قومن زوال
تہو پو تی در نظر یہ رُو و در امن و امان
دُتہ ہندوستان پاکستانس اندر خانہ جنگ
بتہ مے نش چھپنہ دُتہ ہم ای تراو تہہ خان و مان
سوی توقع و بخش بیہ ہم اگر تھاو و قبول
ہندو سکھ روزن رتھ میلہ تہہ ہم مسلمان
پہمک نصیحت تہو و راہ خیرن سمن بیہ یوت ان
پہس مین بارن شورن کُن لوی پے عرصی کران
شرحیہ کیا کتھ خیرہ نشہ تہو خیرہ نشہ سنگت و نجات

نس کڈکھتہ اچھ رتھتہ اوس لیس روٹھہ زونان
 خانہ داری توہ کرد وین پانہ یتہ ہنس گھر س
 یوتھنہ بیہ جاگیر دارن تل دیون وین میون پان
 اسی کیتاہ غیرتے بیگانہ از تام بیون بیو لوی
 کڑ متو آسہ پیٹھ حکمرانی تہ آخر گکے گلان
 تل متو سراپہ مے نس نیو متو تھو در اقتدار
 روو تم عیش ارامن منر شراب دس چوان
 خانہ داری غیر دمی از تام کڑ سانس گھر س
 وچہہ مہ ساری خود غرض بیگانہ ظالم بدگمان
 کینسہ ژہورا پائے میون زاء پوئل کیم میون نفس تن
 گاہتہ زیور تام تم لوٹڑ مہ آس لوٹت لوان
 پینتھ نین اوردین ددھے آس بیان کاشر شمسار
 تیوتہ متو غارت گرد فرطوز کر سون سنان ان

زخمِ دُرکِ رُئیتہ کالہ دندس اوں تہو ملکن بچیت
 تنہ تہ آسک جیلہ کٹر کٹر لوٹ تہم لوٹ کران !
 گو گس خوش تہ آس منسرتن دودہ رات ڈاکھا
 تیو تہ جکتہ جور تہ تہ دُون قوتن تہ ماچک ٹھٹ بنان
 نال دلمت غرتن چمک زال افلاٹک ژوپار
 زچہ تہ میچہ باپت دوس رتس مین ہند روح ترسان
 جندہ وک وک رو دیم رُئیتہ کالہ دندس تیو وڈو
 ضایہ گیت مایہ پارین رید و گلن منکران
 ڈنڈہ ہی ہی چمک پتے جاگیر دار سر مایہ دار
 ساز شویت خوت چوکن چمک ڈوہی رشوت ستان
 چمکت تعلیم یا ہتریم بے خبر تھا وک وڈو ہے
 بے علاج و بے فضا کیتا مران بے آج نان !
 ہم ہنر مندس آس تہم گہہ کامہ باپتہ در بدر !

کامیہ کارس چہا مزوکیں پور زاهد اجرت بستان
 فکر و فاقن منظر آن یم یا چہہ ریت پیچہاں کران
 الہا کہ کھتہ چائے ٹیٹھ جیتھ وکن پہیم دودہ کڈان
 بریمو کھتہ ٹیٹھ دودہ ادہ کریمو جہیس دودہ لوک
 ژر وکن کیا بیزہ فایر میون ظلمک داستان
 کاہنہ نہ بوزان عمار الضافات نیو کمود یو ور ٹیٹھ
 چھا مس مظلومہ مسند حال کاہنہ مزورس کن وچھان
 ظلمہ تمن ہند شیکا ریم گبیہ و دہے وچہہ رنج یو
 خاصہ سوزک ساسہ بد پر و نہ با پتھ حبیلخان
 بوز ظلمک گوب گمت چہک سور و اندر چہک پتے
 زور مسکین تہین دن ظالمین گردن و نان
 آہ و زاری کھت مس مظلومہ مسند بر آسمان
 دو تہہ جنم دیکھ زادیئے انسان یوت اکھ لودہ خوان

پھاٹنا ویم اوڻ کونین بالین پنین غم دوکھ ورت
 یس جھواڑ مشهوریتہ اقومی شعور ^{بجور} خوان

۳ نومبر ۱۹۲۷ء

نوپیغام

دلا دوتھ کر سکھر سوئے فلک پرواز تراون پھوی
 نوس دوس اندریتھ دوتن نوی دنیا بساون پھوی
 یہ تہن دسواس تراوتھ تہہ دلیرن سیت کرتھ داس
 خودی انسانہ کر پیداشتو وی بدشان تھاون پھوی
 شرتھ زنجیر وراکھ جیرج طناب صبرج تبر وایتھ
 کرتھ مسما ظلمک قلعہ دوتن ظالم گراون پھوی
 اصول کین بنیومت توپ پھک بیدگت بخوف

اٹم بچ بن تہ وٹن دشمن اگر یکدم وٹاؤن چہوی
 کمو شکل غمو فکر و تہ تفریقو تہ وٹن ترا و لوکھ
 مگر دشمن پتے چہوی و وٹنہ پن جہانہ تھاؤن چہوی
 چہہ پانثرال کا و انسان کھاؤتی خوشخوار بن ست
 مقابل لک تین و کھ چنگ وٹن ہر گاہ بچاؤن چہوی
 سٹالن چہوی بن لبین دویم غازی مک لالہ ہو
 پن پان یتہ جہاںس نرا گر آزاد تھاؤن چہوی
 و ستامت اچن و تہ تھوپ کرک نیم دشمن گمراہ
 سو ظالم بندہ مو تہ تھاپ تھاپ تہ اہ ساد چہوی
 سبق یون اتحاد ک چہوی سٹاؤن نا و تفریق
 لکن نش مجتک پیغام حل حل و اتناؤن چہوی
 قریب آستہ غریب حد کہ جنون اوک کرمت دور
 و تہ پیغام نوپاںس انتہ نزدیک تھاؤن چہوی

دنیستام پودی بالیس جلیستن و شمن بنادمت اوس
 صلاح دوزه و دن کرته زن شیرشکر میور لادون پودی
 اکس کورن اندر گره سیه ته زهاول ترش چوین کجا
 تیوتیودی غالیس ته مغلو بس کنوی کسان بنادون پودی
 امیری ته غیری تکره نولمته پور و ترا د تته
 پودی سکین غریب مفلس تناسن و اول بنادون پودی
 بنادون شان وطنک پودی دویم رشیاته چینا میو
 تیوتیودی صنعت ته حرفت تجارت دن چلاون پودی
 نلته رنجوره کیتاه رنج ته خواری گوته دن آزاد
 مبارک پودی رتوی اوسک رتوی کلزار چپاون پودی

پرستش

خیالِ زر پرست

مال و دولت چہس نے کیا لعل و زر گو ہر نگین
 شیشہ لاکتہ ستھ پہر چہس ہنگامہ جاہن کیاہ رنگین
 شیشہ کھار آسین بنین بہ میل شرین کافی زمین
 ناؤ چہوس ملکس اندر شہور بوڑ محمد امین
 لوک و ن کیوت ش بن ہند گر گھس چہس رہار
 نیرہ یلہ سیرس شکارس چہس پن موڑ تیار
 زیب تن آسان دوہے چہس نال جامہ زنگار
 چہس بڈن سیت کار و بار ملکس چہو نامی کو مہدار
 چہس چہن تعظیم ساری چہس سٹھا عزت کرن
 کیا پہہ عالیشان انسان چہوس بو تمسی پتہ مرن

جواب بہ زیر پرست

بوزمانسانہ کہتہ بے ہودہ گو لک کہم شرن

کیا کروک دیوانہ دنیا دارہ سند ام زیورن

چھی ترھی خصلت نین رومت ترہ چھک طمع زن

زیر پرست نسان ترہ چھک رنجور پھوی لعنت کرن

سوی رنجور یس نو ترہ زانک یس صولن پتھ مرن

کیا چھو عالی شان انسان چھیں بو تمسی پتھ مرن

خیال سر پرست

کینٹھ جوشہور ناما وار گامک کار دار

چھو بن متند سر پرست تم تھاومی پیٹھ اختیار

دولتہاہ چھیں بشیار ملکھا چھو متند خضرندار

یُن کر خشن چھیں حاکمن سیدت شاد چھیں تھاندار

شہری منز جا کن سیت یں چہو آسان دودہ تہ رات
ہیں کمون سودا پن آسان چہس سوزن غلات

سود کیں دیارن صرف تم ہتر الارضی رقبہ جات
چہس یون کلمہ شت تہ کنتہ کھا گریتن نش برات

یہو یں بولتہ سر پرست چہس تنز کا ہی کرن
کیا چہو عالی شان انسان چہس بولتہ سی پتہ مرن

جواب بہ سر پرست

کت کنت ایمان پن دین سود خورن کافر
کم بخت حیوانہ سند پاٹھ میل ہتک بخت اورن

وہیہ کمسنرہ لڑکری لا لکھڑہ نفس کافر

تو بہ تقصیر نے کرک رنجور چہوی نفرت کرن

سوی رنجور لیں لڑانک لیں اصولن پتہ مرن

کیا چہو عالی شان انسان چہس بولتہ سی پتہ مرن

خیال عجیب پرست

کھیلہ ماوان میلہ پٹھ ڈیوہٹم مداری بازگار
معجزاتن پڑچہ وچھیس تجبات نو بے شمار

ساسہ بددرای ایسہ کین تس زنگ برنگی جالوار
کم عجیبات کیا ونے تہم آہ منزہ کرپیدہ نار

پیر مرد اسیش ہتاوتھ تام لوگن لوجوان
لوجوانن ماو وزش نازنین لاجن زنان

دم دتن تامت بنتھ آو سام رستم پہلوان
پاسن بالوگن کہے تہم پادشاہ لوگ وعظ خوان

زان لت بیت چہم گٹر سوی دکن پین رہبر کرن
کیا چہو عالی شان انسان چہوس بوتسی پتھ مرن

جواب یہ عجیب پرست

لو کہوس نادانہ ما بے زانہ کس پتہ چہک مرن

دائرہ ہی پتہ پتہ مرن تہہ چہک درن تی چہوی کھرن

جو گوشت چہک عجبیس پتر تہون جسا دو گرن

بہہوی سخت آفت گمت گز پہوی رنجور پتھن پران

سوی رنجور پس لوزہ زانک لیں صولن پتہ مرن

کیا چہو عالیہ شان انسانا پھن لوتھی پتہ مرن

خیال اصول پرست

پنہ دولان تراون اپڑ باون خدا کیا گورسول

جان ژھارن زوڑٹھ قومک تریہ قومک جھسول

مال د دولت جاہ و شہمت ما کرن پاش قبول

نگ د ناموس نہ کر تہم لاد نگر ژھارن اصول

خصلت چہیں جان عالی شان تراؤن کبر و کین

حق بجانب و اتناؤن دارہ تعاون و حریم و دین

غیرت و ہمت محبت بخشش عشرت برین

استی احمد بنی یو ہتہ آس لئی کلم دُپ کسمین

سکاش حشین کم تہن یم پھاش تینہ آس پران

کیا چہو عالی شان انسان چہیں بُو تسی پتھ مرن

جواب یہ اصول پرست

مرحبا ارض و سما انجسم ملا یک چہی کرن

جان چھی انسانیت تہ تہ چھک اصولن پتھ مرن

چہوی مبارک آفرین کیتھ تراؤنکھ و سمن ڈرن

چہوی و ماغ عالی دلس رنجور چہوی شفقت برن

سوئی رنجور لیس دوڑانک لیس اصولن پتھ مرن

کیا چہوی عالی شان انسان چہیں بُو تسی پتھ مرن

غزل

ضایه گو بے مایه گو کن منر شکر گفتار میون
 پخته کار و دست یه گو کو کن چکن محنته بار میون
 میون اندریم حال تگه بوزن کس کس آسبه تیوته
 خال کانتر اه تیته ز مانس منر چوچسرم کار میون
 رازه میون تر اه میون تر شقه پر آس بهنه کا دن اندر
 بهدر و چپنه بهنوا کم گو توی رفتار میون
 کیا شفق در دین منگه در دین مشفق
 زاه لسه ز یو کینسه منده آتقه وینسه لوک نا میون
 تخیلک مه از نامت سٹاه چیم خوشی قرآشناو
 میوک لسه یار و تبه یارس در دین اندر میون
 محبتک دوو شفق لک گیه عناؤک و آری
 نازحدک سیت زن دوو متو چو آسبه میون

لاده لار خم جگر بوته باده لائن حال دل
دا اولد پونه کاهنته رنجورس سوا غم خوار میون

۱۸ جولائی ۱۹۴۸

پیده گشته سمسار تو

یدله سوروی رنگ عالم پیده گشته سمسار تو

وزنه لگ سنطور مدیم ساز نویسنه تو

زلنه لگ شب ظلمتک لگ چیلنه ل شبنم گلن

پحولنه الصافک صبح لگ رحمتک انوار تو

اسیس منقلوم سنه رته ظالمونکرت مکان

اسیه سومی منقلوم جلدی مشرقک سرکار تو

کاشیر لود دتهو لامزدور کاشته کارو گریستو

انقلاب کاروانک پانین سالار تو

علم تو آسانه تو مضمون تو معصود تو
 پیده کر رخوره گفتار من اندر رفتار تو
 ۱۳ ستمبر ۱۹۲۸

غزل :- نیره و دوش امان سون
 پیره گردش تو بهارک نیره و دوش امان سون
 سر سبز صرنازه کمره پر گلشن باران سون
 وعظ خوانن یاد دوش گورن ملن دینار حسین
 امن آزادی ترقی چهوه صرف ایسان سون
 ٹینک طلسم گولہ بارود طوپہ گن تس کیا کرن
 آسمے لیں نشہ مجھ تک آہن رہا سامان سون
 یس چہو از تیغ نلفنگن پھیڑن مذمت کران
 یتہ جہاںس راج کرہ سوی رحمدلی سلطان سون
 زالہ مشعلہ شعلہ و سہ تیغ گتہ لیں منز انقلاب

والہ ورہ سنگرن کوہن ترھٹ مارہ ون طوفان سون

پرستہ شہس سرماہ دارس پرستہ امیرس پرستہ خوہس

انقلابک معنہ مغزن تارہ نو اعسلان سون

نیرہ میدالنس اندر رنجور بیٹہ مدو خدا

انقلابک رہنما بنہ ہمت مردان سون

۹ اکتوبر ۱۹۷۷ء

غزل

ظلم بیدادس خلاف

اے مجاہد و دتھ جہاد کر فتنہ فسادس خلاف

لڑتہ میدالنس اندر رنیر ظلم بیدادس خلاف

پہلنٹس کڈ پاشہ النالنس وہ الضافک سبق

دوی تہ دکنیار تزا دل ستاؤ بغض و عنادس خلاف

کاس گتہ کفر ج تہ گنچ اس تہ دتھ وسیع الاصول

تر اس کھیہ ابلیس تھہ یلہ آسک حرامزادس خلاف
 چیرہ دستی تنگ نظری بزولی دیوانہ گی
 عادت نادان دُہے آس رُوح آزادس خلاف
 عزت وافلاس لیس گنہن تہ پاپن ہند سبب
 ختم کرہ سوی آسہ لیس اتھ دام شیادس خلاف
 پر تھہ ترقی بہند سبق رنجورہ بن آزاد دل
 لش خلاف روز آسہ لیس اتھ امن و اتحادس خلاف
 ۲۲ نومبر ۱۹۷۷ء

غزل —————
 دوتھو نند رہ دتھو نندہ بانہ دتھو میا نہ غریبو
 جلدیہ پہ عالم پرانہ دتھو دتھو میا نہ غریبو
 مژرا دا اچھ دوتھو مالہ پھوچھ دُچھ مشرقک الوار
 آفتابہ کے تنزہ تانہ دتھو دتھو میا نہ غریبو

کور ہے امیر و گاو کہ بر ہے و عطا تقدیر ک
 اُن دتہ ژہ لو گہکے انہ کتود و تہ میا نہ غریبو
 دلتی دوتس جو رتہ جکتہ جعتی زیت شمیٹ کا میں
 چمک فاقہ فترتہ کانہ کتود و تہ میا نہ غریبو
 نیو حید ساز و دو کہ باز و مال و مستاع چئون
 بنگلن چو گچہ رتہ چانہ کتود و تہ میا نہ غریبو
 چمک پانہ گمراہ بسل لڈتہ راہ کیا نہ خدا یس
 دیوتس ژہ لیو کتتم لانہ کتود و تہ میا نہ غریبو
 چمک کریمہ لالتس کترہ کالتس کیا نہ منہ چھاوان
 کرتس ژہ ناوا ایچہ کانہ کتود و تہ میا نہ غریبو
 وولہ بوزون رتہ سندن لو الفتلا بک و عطا
 تیوتہ ییتہ وینہ کانہ زانہ کتود و تہ میا نہ غریبو

یوہ تہ آنہ

یوہ تہ او سک ژئی کران ملکس تہ قوس ر مہری
 از تہ چہک دُن پتوان ژئی ساین و تہ کوه شہری
 یوہ تہ او سک ژئی اس نملو مہ سنزہ مرثیہ ~~پیران~~
 از تہ چالیش قدرش منتر فاہ بہت سکین مری
 یوہ تہ او سک مہنگامہ پیوون ظلمس تہ بیہ جبرس بخلاف
 از تہ چالیش عظمتس منزوارہ سوی غارت گری
 یوہ تہ اس ساین زبانیں پیٹہ کرتہ منہج مہر
 از تہ دُن کتہ کرتہ برو نطی چہم پتہ سوی ہتھکری
 یوہ تہ یس او سوی ژہ دشمنش وپان از چہک ژہ دست
 از تہ متسی قاتل جانس کران چہک د لبری
 یوہ تہ او سک ژئی کران دولت تہ بیہ غربت ختم

از تیر زرد ارس نه سرد ارس چه کم سنز یاوری
 یوه تیر ژی اوسک کران تبلیغ قرآنک لکن
 از تیر دین ژی نش گز هان ظاهر چه کفر و کافری
 یوه یای و اعظ کران اوسک حراس ژی منع
 از تیر پالش کیوت تهوان و ان شراب چمک بربری
 یوه تیر ژی اوسک و نان گندم مناه یوه جو فروش
 از تیر دین مبتنی لکن سیت چھی ژه پالش همسری
 یوه تیر حتی گونی و وان الخام آس رسته بچی سزا
 از تیر دین یم یوز و ن دال جیل کم تهو بربری
 یوه تیر آس عیش تیر آه من بدل ظلم و ستم
 از تیر رنجورس چه حال اتن اندر سوئی ابتری

غزل نومی آمین اسن گوژ

نومی عالم نومی آدم نومی آمین اسن گوژ
نومین گوکن نومی گسترده دل دین تسکین اسن گوژ

یه آقائی غلامی گسترده است اسن گوژ کنوی سمدار
بنی اولاد آدم گوژده کنوی تیوتقد دین اسن گوژ

نه گسترده اسن خرابی صخرابی جنس نایابی
نه این رسم رسوم نارسا دیرین اسن گوژ

نه گوژ کانه کینه منهد قاتل بنی انسان گوژ عادل
نه نام غالب و مغلوب نه کانه مسکین اسن گوژ

دو دوس مانچیس قندس یوتنه پیور لاوتنه میول گر شاد و خوا
تیوتهدوی انسان انشائش غمس ضامین اسن گوژ

بران رنجوره چپک خالی دین نومو فرت لو لک

اما چنان کلام و حققت بین آسین گوژ
(۱۵ جون ۱۹۲۹ء)

غزل

زنده باد و زنده باد و زنده باد

امن و آزادی ترقی اتحاد

دین و ایمان بی پهمیون گفتو داره یاد

امن و آزادی ترقی اتحاد

اوس یکه انسان انسان کھیدان

تریشہ کنہ انسان رتہ انسان حیوان

تیلہ تہ ادس پھمیرن ہنداسی مراد

امن و آزادی ترقی اتحاد

کشمکش تفریق طبقاتی نفاق

تراؤ دتہ ہمچھنا و قومن اتفاق

زندگی بهند مقتضای مقصد جهاد

امن و آزادی ترقی اتحاد

مشرق تل مغربس تام دھوم دھام
دنیہس منز پیدہ کریتوکتہ نو نظام

یہ تھمنہ باقی روزِ کُنه فتنہ و فساد

امن و آزادی ترقی اتحاد

گوکہ بارِ وقتِ ترا دسامانِ جنگ

بہمک اگر انسانِ ژہ چوینا عارِ منگ

نیرنوسامانہ عیتہ و تھ کر جهاد

امن و آزادی ترقی اتحاد

کیستہ نشہ نفا و سببہ صاف دی دورِ تراؤ

لول محبتِ محسوست نو باؤ گراؤ

دارہ چھل انسان دینِ بغض و عناد

امن و آزادی ترقی اتحاد

پهروی مدعی رنجور بی بی ژون کهن

مصرف تک شیشه ژور بیته دون اکشن

ختم کرده بس و نیهک ساری بقناد

امن و آزادی ترقی اتحاد

(۹ دسمبر ۱۹۲۹ء)

سرخ چینکس مزدور کن

شاباش شاباش مرحبا مشهور مزدور

نوه سرخ چینکه شیر دل بهر دور مزدور

نارس ته شورس شسترس طوپن ته بند و قن

گو چانه و بد به سیت چکنا پور مزدور

اله را و تھک کوہ بال کوٹ ژله ناو تھک تم دیو

یم پران خوگر اسس بند مغر مزدور

گل شبن ظالم زن به پیوک تت تاف ریتہ کالک
 نل چین تراوتہ یورپین زن ژور مزدورو

لوش یتہ غضبس لٹہ دژتہ ژئی رٹہ رژ راست
 واتک ژہ دادس جل چہہ اس دمنہ دور مزدورو

گلہ و یوستیداو ژکہ بلبہ چین تراوتہ چیانگ
 بلبہ چانہ حکمتہ سیت مید نذاصور مزدورو

بٹہ چانہ مہیتہ سیت گٹ کفرج تہ گنہج رات
 ژھٹہ چانہ آتش خانہ گبہ کافور مزدورو

یڈونی ژہ چھی از مشرقک بڈیڈتہ مخالف
 مغرب تہ ہلدی آسہ چیون شکور مزدورو

رشیانہ چینا یعنی این ایشیا کردتہ بیدار
 یورپ تہ کرہن ژئی فتح غیور مزدورو

تنگ آسہ تہ یوزن کس سنا بدلاوہ قیمت کون

لگ دزنه بیه نو ساز سون سطور مزدورو

وچهمک ژه یو ظلمتس خلاف عدلش طرفدار

اده چمبون شناخوان چپو از رنجور مزدورو

۳ جنوری سنه ۱۳۵۶

پچینکس مزدورس کن

صد مبارک مرحبا چپوی اے علمبردار حسین

اے بیا مزدور چین بهدور چین سالار چین

کس چپو یوتنه استادون کس نش بوچپته علم و هنر

کس چپو یوتنه وحی و صحیح دن کس چپو یوتنه پیغامبر

آونو دین مته تسکین دنه انسان دین

لرینه بیمه آئینه بابت دراکه میدلس اندر

گرم کرمت چپوی ژه بختوسیت از دربار چین

اے بیا مزدور چین بهدور چین سالار چین

مذہبین منہدیو پہاڑ و منترہ ژہ دن کتھ پاٹھ دراکھ
 داریں انسا تیتکس منترہ ژہ دن کتھ پاٹھ ژاکھ
 فکرہ کتھ پاٹھین تروی دن اسہ تہ تھ پاٹھ فکرہ تار
 زندگی مہتہ نو بہت مقصد نظام اشتراک

مونک بے شک دلاور سرکرہ دیوار چین
 اے پیامزدور چین بہادر چین سالار چین

عملہ سیت تدریرہ سیت بداد و کفن تقدیر چین
 پریوں نہنا دتھ پوتھ دن نو کرن تعمیر چین
 خون جگر کہ سیت دلا دتھ ژہ مبدان دیہاڑ
 چہم لو ان از لبہ سرخی سرخ نو تقدیر چین

اس چہرہ دتھ تخریبی اندر ژہ چمک مہار چین
 اے پیامزدور چین بہادر چین سالار چین

دین چوون ایمان چوون انسا چوون انسا چوون

آسہ تہ مہون پس از کہ پتہ زہی رہنما سالار سون
 باد اصلک راز آسہ دوتن با و میدان جہاد
 لغزہ بازی سبت انجام گونه از تام کار سون

چانہ حکمتہ سبت پیدو گریوست از سرکار چین
 اے پیامزد و چین بہد و چین سالار چین
 (۷ جنوری ۱۹۷۷ء)

چینکس مزدورس سلام

سلام چہوہ ای شہر بہورسندو سنگ کرن والیو
 سلام اے چینکو سانیو دلا در جنگ کرن والیو
 سلام ای سرگردہ سرفروشان سرزمین چین
 سلام ای خونہ سبت تیہ سرخ چینس رنگ کرن والیو
 سلام ای عنان بیان رہروان کاروان ما
 سلام ای ظالمس ظلمس تہ کفرس ڈنگ کرن والیو

سلام چپوه ای شهیدان امن خونین جاننازو
سلام ای عاجلج نوزدگی منگ منگ کرن والیو
سلام ای افتلابی وقتہ کیو بہدور مرز وورد
سلام ای ظلمہ ستمکہ عالمک دل تنگ کرن والیو
سلام رنجور چپوه سوزان تہند بوزان پھہ بیتہ اوصاف
سلام اے سرکش سرشکرن درہنگ کرن والیو
(۲ فروری ۱۹۵۷ء)

کاشتر تانک خیال

دارہ تہود ما کاشتر و جائنک تہ بیہ پانک خیال
پھک ژہ کاشتر تھاو آزاد کاشتر تانک خیال
فیصلس مقوم کس بوزم ژہ چپوی دستخط کرن
سوخ سوخی پرزہ برو نٹھی کرزہ تھہ شانک خیال
غن ز ظلم مہچہ ژہ سائنس فلسفہ علمس بہر داد

گر ندیده گیتا زان میویکسان قرآنک خیال
 پهلوی قسم تو کم ته وطنک پهک اگر وطنک رفیق
 دخیان تو کم جان وطنک تھوزہ پیت غنائک خیال
 دشمن ہند پیرہ اندازد پهلوی تہ چھوک گیرس اندر
 تھو دھین کھادر نظر پتہ بریو سنڈ کرہ بانک خیال
 دشمنایہ دوست لاگی مس دی ماوس طمع
 لورہ پیٹھ تار ی صرفت مینہ تازہ یارانک خیال
 ناد پیٹھ قوج بدکھ بستہ نادرہ ہینرا ہوش کر
 مندرہ گرشد بیدار تھو دو وقت سقاؤ طوفانک خیال
 بن دلاور نیک بے خوف و خطر بن شیر مر
 کیا زہ چائین دشمن ما آسم بیدانک خیال
 لوٹ پهلوی رنجورہ ہر گاہ خدمت خلق خدا
 پھر تہ قوس کن پن پہ پند افسانک خیال

خواب

فضل کر یارب جهان چس رحمتس امید دار
 فال بد کیاہ تمام کھوت اسیہ حال بداد پس کار
 جل ان بیه رحمتک دریا بجوش من حبلوہ باد
 چارہ کرنتہ مارہ گبیہ تنگ آد عالم زیر بار
 وچہہ مر خوابس منز صرف زن ہودستے گز آسمان
 آفتاب شرمندہ دیو ٹھم آسمان یثر اشک بار
 تار کوزن نور کھومت زدہ زن لگمت گرہن
 آسمان منیر ملایک زن کران اس گریہ زار
 کوہ بیابان زن ودان اسی سور زن چہو کمٹ دشن
 زن سیر باغن ز زرترا مت ہر تھ پیومت بہار
 شہل زن کھمت کلن چمن وچیم آثر شکرت

جالوز وحشی و چیم غمگین بلبلی دل فگار
 کونل و چیم بون کن نمت و تقوت کنن زن اش پشان
 دده و چیم نیران زینیس زن و زان انداند چو نار
 زن ته لکه چرسی گمت و چیمک نه چشمن پیر زن
 اک اکس تم ژوپ یوان زحی و چیم لک بشمار
 ماحه کورن بر و چیم مایس ته گبرس زن فساد
 ینگه ته منگه لولنس اندر مشغول و یو یو یار یار
 زن کران لته مونڈ غریبن پیچ کھستنه و کس امیر
 کینسه کن تبه کانه چیم کس بوی بندگورشته دار
 شرکرین خیرس بدل زن ساروی تهو مت روا
 جور و استبداد بیه خیرس نه غصبس و اگر ار
 فال زن شکسک پمت زن شال و شیمه سهه ژلان
 نامدار زن نابکار زن خامنی اته اقت رار

جہنمک موکل و چیم جنتس بنیومت ڈیڈ وان

بہرہ ورنارو دوس ہتھ زن کران اسہ لارہ لار

نالہ گل لڈ لڈ و چیم زن یم پن کا شردوان

ہتھ پشیمانی پریشانی کران بثرنالہ زار

ساسہ بد کا شرد و چیم زن اش ہران مرثیہ پزان

بیون بیولوی ساری گریدل و چیم بثر بیقرار

خاصہ لک و چیم پران استغفر اللہ العظیم

ژاس بو تہ متنی اندر تامت دلن رٹوئم قرار

توبہ تقصیر چوس کران یتہہ حال بدست و چتہ

زن گیم آواز تام لے مرد کشیر دل مر مار

زورہ سان آکو کلن اللہ اکبر تام گوم

نغرہ حیدر بجا وان زن و چیم شیر جبار

زن بہار و کین یوان نصر من اللہ میو ندا

بوز و الفتح "قریب دن روز کر تمام انتظار
 اوس شب جمعہ عمل صبحک و چھان اوس یہ خواب
 تمام درہم زیر و پوہم گاش آدودتہ گرتہ ہشیار
 خوابی اندرونان تعبیر اوسم بابہ جان !
 پہوی رو تو ی رنجورہ دشن دن کمی کالہ تہ پرار
 (۸ فردری ۱۹۳۷ء)

ندامت

چھی توبہ پران توبہ استغفار خدایا
 استغفر اللہ العظیم اے بار خدایا
 ہنتر بارہ گنہج کھارچہ نہ اسے وارث نفس کن
 آٹہ بارہ ہتھ آس پانہ گنہک بار خدایا
 مشراونیکی بول گنڈتہ اس درای بدین پٹھ
 اسے کر دہے قی چھک تہ ہتھ بزار خدایا

اسے نگہ بوزن کیا چہو قرآن سراوان
پڑھ باطلس تہو کر حقس انکار خدا یا

مشراؤ اسے پڑ دین تراو آئین الصافک
زُھن کلمہ تراو تھ نال گو زنا رخدایا

کینہہ ویرہ نہ ریتس روزہ زاہ اسے پڑ نہ نمازے

اسے کرنہ زاہ ریشہ کامہ بخش مار خدا یا

ہمنہ ای سنس آولنس گرو آبس منس

وتہ پانہ وُن متہ ناد ا پور تار خدا یا

پڑہ ولہ تہ پڑہ زیوہ چھی پران رزہ چانہ کرتہ تہت

استغفر اللہ العظیم صد بار خدا یا

چھک رحم کروں رحمتک دروازہ دیتی تھاؤ

عفو کریم ناو پھوی غفار خدا یا

ہشروں ندامت مشر گزشتہ شرمندگی تہہ آئی

اُس بے نوار بجز سیاه کار حد ایا
 ۹ فزوری ۱۹۲۷ء (ع)

غزل

دل دارہ بکھنا دل تڑہ دکھنا دل ہشیارن منہ
 گل زانہ کیا بلبل اوس گل زارن منہ
 کس کیا بہت گو کس دہنت اوس بہت گو مثر
 لش کیا خبر لیس بے خبر فیران کارن منہ
 لش کیا خبر لیس آسہ مت سیرن شکارن
 ریتہ کالہ دود تڑہ کراپہ کس دودن تہ دارن منہ
 پھونہ فادلد سندہ درد دلک کا بہتہ بوزان حال
 دہنہ پھومنے نہ لش وارونہ مانن اشارن مہنہ
 یس پڑونی دن زیورٹن لش از کرن نگسار
 منصور سند پاٹھ حق پرست بن لدن دارن منہ

پہونہ وار ونہ لسن پُر ونے کیا باواپرس آو۔
گر تھ موختہ مارس مول کرن یا پختہ کارن منز

کیوتھ مایتن بیہ واندرن منتر توبہ رت انسان
تیوتہ نام وار چہوی گر تھان کر تھ خام کارن منز

مکہ منزہ محمد مصطفیٰ زول یار اصحاب مہتہ
گذراؤ بتو ادہ زندگی انصار یارن منز

ہمنہ اکھ کتہ رنجور بزول نامراون سیت
ڈلسن تہ ڈنگرن بوگن سپہ نابکارن منز

(۷ اوسمبر ۱۹۵۷ء)

سُرخ پرچمِ سلام

سر بلند ای سُرخ پرچم دم بدم بوجینے سلام

ہر سمت ہر منزلت ہر ہر قدم بوجینے سلام

پٹھک دِرتھ جہاں جر تھ خون شہیدانِ وطن

سُرخ رنگ ای سرخ زو و الاحتم بونے سلام

کاشن ہنزن امیدن ہندڑہ چہک چہمہ حیات

چہک مزورن گریتن کیوت جام جم بونے سلام

چہک مزورن گریتن روح تہ لؤہ سمعک پیام

غم شہن سرمایہ دارن کیوت صدم بونے سلام

سون عزت آبرو ڈی سون طمع آرزو !

کرفدا اسبہ ژے پین دین و دھرم بونے سلام

از چہو چو لوی راج کشمیر ژہ چہک سرتاج سون

از گیوان رنجور چو لوی ہمتہ قلم بونے سلام

(۲۶ دسمبر ۱۹۵۷ء)

سلام بہ دروازہ زندان

جنوری ۱۹۵۷ء کی گرفتاری میں یہ نظم سنٹرل جیل سے لکھی گئی

سلام بوزای در زندان خدایس و چہہ مہاکیا گو

نوئی مرد خسرو آدی ژه مہمان و چہ خدا کیا گو
 حوالہ پہوی رچتہ تہوزن گلن ہند بلبلن ہند دل
 بہوی پئے سر زمینکہ علم شرک دلر کیا گو
 نظر کر بوتلے زندان سواہل راز پہوی مہمان
 فرشتن یس پہو بچینا دان نظام الا اللہ کیا گو
 در سگاہ عمل بیشک ژہ پہوک عملن کران اصلاح
 مگردنم ژہ وچھتا زاہ بنن مرد خدا کیا گو
 وکتا منت ژہ وچھمت چھت سٹاہ ریزن تہ بہ خوگر
 یمن ژورن تہ بد معاشن ژہ نش حاصل مد کیا گو
 لو لے اندر ژہ رحیمت چھت سٹاہ رہبر تہ بڈا خسر
 اما غم خوار قومک کیوتہ بنن تیوتہ رہنا کیا گو
 پہو دایان ساز نو سنطور ژہ نش از شاد و خوش مسرور
 یمن کا شردنان رنجور یہ سوی اہل وفا کیا گو

پنجرک بلبیل

جنوری ۱۹۵۱ء کی دوران گرفتاری میں سرینگر سنٹرل جیل کی ایک شام
گورنر کمشنر کی خدمت میں

تغویب تہ حسرت تہیم یوان جہرت پہو یہ کیو تھ کار

کہہ ہاژہ روٹھکھ بلبیلو کور کہہ ژہ گرفتار

کیا باغوانس گوگلن بلبیل پہو و فادار

کہہ ہاژہ روٹھکھ بلبیلو کور کہہ ژہ گرفتار

یس باغوانس قتلکس دین سوی پہو چیون ایمان

سوی کلمہ پر ناد تھ ژہ از تام گل تہ خارستان

اوسک گلن ہند نغمہ خوان کور کہہ ژہ توی خوار

کہہ ہاژہ روٹھکھ بلبیلو کور کہہ ژہ گرفتار

روٹھکھ ژہ ازمتی بدل میسئی ژہ شکوہ خوان

ہتوی لدرک پنجرس ژہ از میسئی ژہ ثنا خوان

امره خفته ستم کيادوان پښتن پښتن آزار
که ماره رو رښکه بلبلو کورکجه ژه گرفتار

اوسک ژه پوښتن منزه بهتته تنها لکن نشه دور
کستام دشمن چيون اوس تته رشکه برته پور
بهتتان دښته ايم کړيه چيون صياد حيردار
که ماره رو رښکه بلبلو کورکجه ژه گرفتار

اوسويه نه تميک شک شوه الزام بيمک پړوي
کرمتيه اوسوي بر دښته از الغام تميک پړوي
قيدي اسيري بوز پير يارين چه سزاوار
که ماره رو رښکه بلبلو کورکجه ژه گرفتار

رنجوره يدوي چمک ژه زندالن اندر مظلوم
ون دن ترانه نوويه دل پينه روزه زاهد مخموم
زه صبرک نال توکل ته دچه گل زار

کمره ماژده رودخانه طلبه کوریکه ژده گر قنار

(۲۳۲ جلدی ۱۹۵۱ م)

پنجریک بلبل

ما صیاد و کیارزه کرتیس بند بو تیه پنجریک اندر

آغه میون پهلوی باگه وان لیس باغوان از بهنجر

دین و ایمان پهلوی نیا کشر لصب العین میون

کینه میون کس دشمنس در دل یه سینس رود شتر

باغوان دوپ گرهن پنجریک لدن داریل ته کاو

کینه و دین شیدم گل بلبل تهون پنجریک اندر

هولو منزله نیرتهه ستم هر دک تیه وچه میانو اچو

نو بهارس منزله پهلوس از بوی تیلان هر دک شتر

آش اسم تیه بهارس منز پرین کله ما بوداش

یام بوزم گوس آزاد تام بیه و و تم خط

چہا عوامی راج کینہ ملکس پھو از دقتت بپو ج
 لوت کیا گٹہ کار تہ نا پڑسان چہونہ کا ہنہ دادگر

پریم نی برو نہٹہ مارش لیس پریم پینڈنٹ چہو از
 چہونہ معلوم میانہ اتھ لست دومت کیا اوش بشر

لہو تہ اوس لہرہ رنج سختی ہند شکار مہ مپور رنجور
 از تہ دن بوی قیدور زندان تہومت بند نظر

(۲۴ جزوی ۱۹۵۱ء)

(از سنٹرل جیل سرنگر)

ر مانی

ر ماگوک بلبلو امہ پنجرہ متزہ غنم تراو کر شادی
 پیپی ز پنجرہ ظلمچہ وس گئی حاصل ترہ آزادی

یو تہوی روٹھکھ تہو تہوی بیتہ باغہ کٹو جانور قتل شور
 شہر کتور لاران باغوانس آئی فریادی

کشتن گو با غواش قدر دان حال چپونوی یام

دن تا مت کریون حل ربا ببل بدشادی

محمد مقبول کس کن

ناد پوی مقبول بوز مقبول حق آن گر شک

اس و نان مقبول چپی مقبول حق آن گر شک

پور کوندو شته دری اوس ارمنه زورم اسوج

بکری سنه سال اوس مقبول حق آن گر شک

شتو هم تاریخ شعبان المعظم اوس رتبه

وقت خطبک دوه جمعه مقبول حق آن گر شک

اوس سنه پیری نزواه شته سال که پیچ در روان

آ که بیلد یوت زاکه ردت مقبول حق آن گر شک

بزمی جنگ تیز اوس تند مهرین اوس در شور

اوس مته شوقک وقت مقبول حق آن گر شک

کاش آؤ دلچپین اچین میانن تہ زاکھ چہم اش چاک
 آتش قومس بنزہ تیوتہ مقبول حق آئن گر شک
 تھوزہ حس قومک نہ وطنک خدمت خلق خیل
 دوزہ روتو پھل نیک پر مقبول حق آئن گر شک
 ہوش دزہ بے ہمتی تیوتہ ہوشیوتہ بین سر بسر
 نوش دل با ہوش چہک مقبول حق آئن گر شک
 غیرت و ہمت محبت خشنی رب الحلیل
 چہک تیوتہوی لایق روتوی مقبول حق آئن گر شک
 چہک قوی ہمت قوی دل چہوی عجب ذوق و یقین
 سون قوی امید چہک مقبول حق آئن گر شک
 صدمبارک مرحبا شاکش چانس ہمتس
 چھے ارادہ پیٹہ عمل مقبول حق آئن گر شک
 چہوی پنن ایمان تیوتہوی مضبوط یوتہ ارادہ کوہ

يادہ پُز انزراوہ حق مقبولِ حق آسن گر شک
 تہو پین آئین نُن اضا ف کر ظلمس جواب
 داد عدس چہک ہوان مقبولِ حق آسن گر شک
 یٹ شہل تَت وَا تہیہ تاف ظالمس ظلمس خلا
 روز ہر دم بوز توتہ مقبولِ حق آسن گر شک
 دستگیری کر زہ بے دستن بیکس بے سرن
 خستہ دل رچہ غمزدن مقبولِ حق آسن گر شک
 جد رہ فاروق عمر چہوی حد رہ چہوی لطف و کرم
 تہف غریبس کرا گر مقبولِ حق آسن گر شک
 نیکنی پتہ کچھ ایلن سیت کمینن دیہ سبق
 چہوی تیوتھوی عادت رتوی مقبولِ حق آسن گر شک
 رٹہ سنجار تچ دتہ زگہنولش کران گرہ اجتناب
 یاد تہوار شاد چہوی مقبولِ حق آسن گر شک

ٹاٹھ لڑب العین گنڈتھ سوز نے پیغامِ جان
پر عمل کرا تھ اگر مقبول حق آسن گر شک

پر تھ لبس تعلیم ٹاٹھین رٹنرہ سوی نقش قدم
وتھ سوچھے عالی عجب مقبول حق آسن گر شک

پھوی دنان رنجور لبس مشہور نامی بابہ حیون
مان پھوی فرمان رتو مقبول حق آسن گر شک
(۷ مارچ ۱۹۵۱ء)

ای کسرنید پد ریشنو بگوش دل بہوش
یادگر دارد سخن مقبول حق باشد ترا

غزل

انسانہ بن انسان اشرف زان بکتائی
انسان پھوی انسانہ سزیش ژمارہ رائی

زاو ماجہ کسی آو بیون بیون نادہتہ انسان

بُده چین یهودی بنده مسلمان سیکه ته عیسائی

ملک تله پو کُنوی کل ته گل یتنه درای رنگارنگ

پیدا چیه کس مژ مزمیو د و گن سبب ته خدائی

مزمب پهو تمکوی ناویس اکه وقته اوس قالون

انسان و نان یتنه آد تنه و تالون خدائی

پنه اوس لیکن مطلبس تمه کس پهو کس و اتان

معنی تمیک سوی زانه لیس یتنه صدق و صفائی

یتنه آدامنک محبتک پیغام یتنه رنجور

تنه بوز نادان گوشتس تو علم خدائی

(۱۷ مارچ ۱۹۹۷ء)

امداد باهمی سون

پهول سادّه تازه گلزار امداد باهمی سون

یتنه لوه کثیره معمار امداد باهمی سون

انه لوه کثیره لعل قومى تبار تک پهل

لگ گز هنده دن مکمل امداد باهمی سون

پرته جابه شهره گمان از کبود لبت چهره عان

نوحلقه دارانجن امداد باهمی سون

گزه ختم زور بازار لگ ثلثه گلینه غله دار

کره پانه دانه باپار امداد باهمی سون

ر بنجوره دهنه لکن کر تخریک بهم برادر

مزه راده رحمتش بر امداد باهمی سون

(۵۵ تا ۵۹)

شاعر سکن

شاعر این پرته ز مانس کیوت زه نو پیغام گل

ترجمان نازک خیالین هند زه بن الهام گل

کفر چینی رازن اندر بن مشعل راه قیسم

بلبلن دیون چپوی خزانس منتر زه نو پیغام گل

بلبلن هند نغمه خوان چپک بن گلن هند رازوان

داغ گل معلوم کر کیا گو بهار کیا گو خزان

واقف گنجینه اسرار پنهان داره بن

دانش کداده فلسف و شره نا و سائنس کر عیان

یاره کدبیه داره بن انسانه سند ذات و صفات

لیل مجنون ترا دله انزرا و تفسیر حیات

همنشیں دله بوز لویه کتفه میون محرم راز بن

پریون دنیا سوره و ته لویه و نیهک آغاز بن

چمک گیون دول سون از گوته مانه لویه و قنک مگر

سازدای مزوره سندر مظلومه سسر اوار بن

زندگی هنره کر چیچکل زیچیه و ته بند چمک ره کاش

کاروانس بیت بیت بکچه بر دهنده کر منزلک تلاش

ریگذارن عارزارن منزله بن و ته منهد انشان

مخلص اندر ارته کر راز لولک داره بچاش

بن مفکر فکرہ منہد جوش پیدہ کر پالسن اندر
 نادرہ کتھہ چہوی تارہ تارن قوم طوفانسن اندر
 اس اتحادک ترقی منہد سبق دین چہوی لکن
 روح آزاد پیدہ کرد دوبارہ انسانسن اندر

چہوی اگر جہاد و جلال کر شاعری اندر کمال
 جادوان روز زندہ حاصل کر مقام لازوال
 زندگانی چہی ژہ لا فانی کرن حاصل مگر
 سیت بین رنجور یا ژہ تہ بن تندر اک ہم خیال
 (۹ اگست ۱۹۵۱ء)

از جدا مہجور گو

یہ نظم کشمیر کے مایہ ناز ترقی پسند شاعر حضرت مہجور کی وفات پر لکھی گئی
 غم چہو از ماتم کشیرے از جدا مہجور گو
 دوستن یارن رفیقین از جدا مہجور گو
 آہ گلن منہد نغمہ خوان لیلین منہد ترجمان

بلبلِ باغ سخن ثابت مدامِ هجور گو
 کاشیَرُن مهندسِ ساز و این دُولِ سوزکِ راز و ان
 زندگی مهندسِ ربایِ دتِ صدا مِجور گو
 زانه دُن سازِ جگر رازِ رموز است سخن
 شاعری هنرِ ناده مهندسِ کاهِ خدا مِجور گو
 بخشوُن سوزِ یقینِ هجورِه سُنْد حُسنِ کلام
 معرفتِ شیشِ بَرِ تَه جَمِ بُدا مِجور گو
 مشعلِ راهِ روانِ کاروانِ انقلاب
 محرمِ رازِ سخنِ لیسِ از جِدا مِجور گو
 اهنِ دِستخادکِ ترقیِ بندِ سبقِ دِهه کاشیَرُن
 خادمِ قومِ و وطنِ خَلقِ خدا مِجور گو
 زنده تهورِ بخوره بیهِ هجورِه سُنْد طرزِ کلام
 حُسنِ معنیِ سویِ یَمیکِ دِهته اکِ نِدا مِجور گو

غزل

فوطه موله ناده خسرید آری ژمارنه محنته مار
 محنته موده فوطه نیم کن راده شش پینوی دوتار
 دوکله باز دو خام گراکن دوشکه کینه موده کنشک
 فکره گراکن لورته موٹوئن کھوٹ کنن والین قرار
 آفتابن ترا دیر یوه رٹ تار کوشهر منده گی
 کاش آوگه شرج نگر پھوج کره نه لگ شکمت بهیار
 سون صرافن اوس کته سترل کنک سون موده موده
 سورگ کشته در که باده دامینو کز جمع بیوایه دیار
 کیسه کدنه لته دته فراخس لگ لگن اصلک نلاش
 نبر دته رنجوره بازارس اندر پر کهاد کار

(۱۶ اپریل ۱۹۵۲ء)

انتظار کیجئے

بانگ انقلاب کے علاوہ میری تصنیف کے
 مزید اور تین کتابیں جہاد حیات روح آزاد
 بہار جاودان جن میں اعلیٰ اور چیدہ نظمیں ہیں
 اور حالات حاضرہ پر تبصرہ کیا گیا ہے۔ بہت جلدی
 کیساتھ شائع کی جائیگی۔ شاعرتین اور ترقی پسند
 صاحبان بے صبری سے انتظار فرمائیں

(رجزور کاشمیری)

(بغفم اللہ اندرواری)

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. _____ Book No. _____
Acc. No. _____

Acc. No. _____

This book may be kept for 14 days. An over - due charge will be levied at the rate of 10 Paise for each day the book is kept over - time.

[illegible]

پروپیراٹر شیخ علام محمد

شیخ علام محمد سائنتا جرائن کتب
 و مارکان منزل فایسمہ بانسرا میراکتل سینگ